

Asiakkaan hakemus kirjaston myöhästymismaksujen poistamisesta

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 26.08.2026
5158/12.03.02/2026

Valmistelijat / lisätiedot:

kirjastotoimenjohtaja Päivi Peiponen, puh. 044 718 2311

lakimies Mika Mäkäpäinen, puh. 044 718 5012

liikunta- ja kulttuurijohtaja Janne Hentunen, puh. 044 718 2502

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

sivistysjohtaja Mikko Ripatti

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hylkää hakemuksen ja pysyttää voimassa jäljellä olevat myöhästymismaksut sekä lainauskiellon.

Päätös

Selostus

Asiakas on liitteestä tarkemmin ilmenevällä tavalla pyytänyt, että lautakunta poistaisi hakemuksessa kerrotut myöhästymismaksut ja kumoaisi samalla myöhästymismaksujen määrään perustuvan lainauskiellon.

Lisäksi asiakas on toimittanut hakemukseensa lisäselvityksen, joka on toimitettu etukäteen lautakunnan jäsenille tiedoksi, käsitelty kokouksessa ja otettu tarvittavalla tavalla huomioon asian käsittelyssä.

Kirjastolaissa säädetään, että kunta voi periä myöhässä palautetusta aineistoista maksun (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 §12). Samoin kirjastolaissa säädetään lainauskiellosta siten, että kirjaston käyttäjä ei saa lainata kirjaston aineistoja, jos hän ei ole palauttanut aiemmin lainaamia aineistoja kirjaston käyttösäännöissä määrätyssä määräajassa tai suorittanut maksuja (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 §15). Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta linjaa vuosittain käyttömaksut, mukaan lukien kirjaston myöhästymismaksut, ja kirjastotoimenjohtaja tekee niistä viranhaltijapäätöksen. Nykyiset myöhästymismaksut on päätetty kirjastotoimenjohtajan viranhaltijapäätöksellä 25.11.2024 §23.

Selvitysten perusteella asiakkaan vastuulla oleva läheinen on lainannut aineistoa 17.1.2026. Mainittuja lainoja on uusittu 13.2.2026, 7.3.2026, 2.4.2026, 2.5.2026 sekä 29.6.2026. Lainojen uusimisen myötä lainoille on määritelty uudet eräpäivät ja tämän tiedon asiakas saa aina lainojen uusimisen yhteydessä. Kun lainat on uusittu viimeisen kerran 29.6.2026 niiden eräpäiväksi on tullut 27.7.2026. Lainat on palautettu 15.7.2026.

Edellä todetuista lainoista on syntynyt myöhästymismaksua 9 € / laina 2.5. ja 29.6. uusintojen välillä. Kun lainat on uusittu 2.5., niin niiden eräpäiväksi on tullut 30.5. Ne on kuitenkin jätetty tuolloin uusimatta tai palauttamatta ja uusittu vasta 29.6.2026, vaikka uusi eräpäivä on ollut asiakkaan tiedossa lainoja uusittaessa. Tähän perustuen lainoille on tullut myöhästymismaksuja lautakunnan linjaukseen ja kirjastotoimenjohtajan 25.11.2024 §23 tekemään päätökseen perustuen. Tehdyn päätöksen mukaisesti myöhästymismaksuja peritään 0,40 € / laina / vuorokausi, kuitenkin enintään 9 € / laina. Lainauseräpäivä on 29.6.2026. Lainauskielto aiheutuu, kun maksut ylittävät 10 €.

Tässä tapauksessa kirjaston asiakas- ja kokoelmapäällikkö on kohtuullistanut myöhästymismaksua 4,50 € / laina (yhteensä 13,50), jolloin niistä on jäänyt maksettavaa 4,50 € / laina eli kolmesta lainasta yhteensä 13,50 €. Tämän lisäksi asiakastiedoissa on yksi muistutusmaksu, joka on syntynyt 27.7.2021. Yhteensä maksuja on siis tällä hetkellä 15,50 €. Myöhästymismaksut ovat julkisoikeudellisia saatavia, jotka lainsäädännön mukaan vanhentuvat viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, tai muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on erääntynyt.

Asiakas on ottanut yhteyttä 15.7.2026 asiakaspalveluun ja sen jälkeen samana päivänä ja 16.7.2026 lähettänyt sähköpostia kirjaston asiakas- ja kokoelmapäällikölle.

Selvitysten perusteella on käynyt ilmi, että on mahdollista, että sähköpostioperaattoreiden yleisesti tiukentuneiden tietoturva-asetusten vuoksi kaikki muistutusviestit eivät välttämättä ole menneet perille asiakkaiden saapuneisiin sähköposteihin. Tähän perustuen asiakas- ja kokoelmapäällikkö on kohtuullistanut asiasta aiheutuneita myöhästymismaksuja myös siten, että niistä on poistettu muistutusilmoituksista koituneet kustannukset 2 € / muistutusviesti, yhteensä 6 €. Muut maksut (15,50 €) on jätetty asiakkaalle maksettavaksi. Vaikka muistutusviestit eivät olisi menneet perille, niin se ei ole aiheuttanut maksua eikä ole oikeuttanut olemaan noudattamatta lainojen eräpäiviä, jotka ovat olleet asiakkaan tiedossa lainoja uusittaessa. Maksu on aiheutunut sen vuoksi, että aineistot on uusittu myöhässä. Asiakkaalla on ollut tiedossaan lainatessaan ja lainoja uusiessaan lainojen eräpäivät, joita hänen on tullut noudattaa. Asiaa ei muuta toisenlaiseksi se, saako asiakas muistutusviestin tiedokseen vai ei. Lisäksi muistutusviestin lähettäminen ei ole laissa säädetty velvollisuus, vaan viranomaisen ns. hyvään hallintoon perustuva hyvä käytäntö. Näin ollen hakemuksessa vaadittu myöhästymismaksujen poistaminen, joka perustuu mahdolliseen muistutusviesteistä tiedon saannin estymiseen, ei oikeuta olemaan noudattamatta lainojen eräpäiviä, jotka asiakkaalla on jo tiedossa. Asiakas ei ole myöskään esittänyt hyväksyttävää syytä tai perustetta, miksi hän ei ole noudattanut tiedossaan olevia lainojen eräpäiviä.

Näin ollen lainojen myöhästymisestä on tullut määrätä edellä todetut myöhästymismaksut, eikä myöhästymismaksuja voida pitää millään tavoin virheellisinä tai asiakkaan kannalta kohtuuttomina. Myöhästymismaksut määräytyvät asiakkaille yhdenvertaisesti. Tässä tapauksessa asiakas- ja kokoelmapäällikkö on jo tehnyt maksujen kohtuullistamista 19,5 eurolla tilanteeseen kohtuussyihin perustuen.

Edellä mainituin perustein kaupunki hylkää tehdyn hakemuksen ja pysyttää voimassa asiakkaan vastuulla olevien lainojen myöhästymismaksut ja hylkää lisäksi lainauskiellon kumoamista koskevan vaatimuksen.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on yksilöä koskevasta asia (KH 21.10.2024 § 293)

Liitteet

5158/2026 Hakemus hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle/ maksuasia ja perusteeton lainauskielto (osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 25 kohta)
5158/2026 Tiedoksi lautakunnan jäsenille/ Asiaan saapunut lisäselvitys 19.8.2026 (Salassa pidettävä JulkL 24.1 §32)